

ADVIESRAAD VOOR PERSONEN MET EEN HANDICAP

Plenaire zitting van 19.12.2023, 17u30 - 19u30

Aanwezig:

- Amina El Mahroug - OCMW Brussel
- Nadia Hadad - ENIL (online)
- Rose-Marie Montini - Les Amis de Benjamin
- David Seffer - Kinumai (online)
- Lydia Mutyebele - Schepen van Gelijke Kansen
- Cindy Makiana - Kabinet van schepen Lydia Mutyebele
- Agnès Ader - Cel Gelijke Kansen
- Emily Clissold - Cel Gelijke Kansen
- Philippe, Fatima, Colette en Elisabeth - Adviesraad voor Senioren

Verontschuldigd:

- Miguel Gerez - AMT Concept
- Agnes Pieck - Licht en Liefde
- Valérie Vanhemelen - Le 8e jour

Secretariaat: Cel Gelijke Kansen

Agenda:

1. Onthaal Adviesraad voor Senioren
2. Goedkeuring van het verslag van 20.09.2023
3. Evaluatie van de Week van de Handicap 2023
4. Opleiding over toegankelijkheid stembureaus
5. Vergaderkalender

1. Onthaal Adviesraad voor Senioren

De APH verwelkomt vandaag vier leden van de Adviesraad voor Senioren, op uitnodiging van schepen Lydia Mutyebele.

Cindy Makiana schetst de context en legt uit dat het doel is om bruggen te slaan tussen de Adviesraad voor Senioren (ARS) en de Adviesraad voor Personen met een Handicap (APH), vooral rond het thema van ouderen met een handicap. Er zijn besprekingen gaande om het thema leeftijdsdiscriminatie te integreren in de cel Gelijke Kansen maar dit zal afhangen van de ter beschikking gestelde menselijke middelen. Er is ook sprake van een actieplan tegen leeftijdsdiscriminatie op langere termijn.

Nadia Hadad vindt de intersectionele en interdisciplinaire aanpak interessant. Er is immers een reëel probleem van meervoudige discriminatie van bijvoorbeeld lgbt-migrantenvrouwen met een handicap. Maar men mag het specifieke karakter van de APH niet vergeten. Zij vindt dat er een evaluatie van de werking van de APH moet worden uitgevoerd alvorens intersectioneel te werk te gaan. Er moeten verbeteringen worden aangebracht. De APH zou bijvoorbeeld de gemeenteraad moeten kunnen adviseren; dit is echter al lang niet meer gebeurd. De APH moet terugkeren naar zijn hoofdplicht als adviseur. Overigens zijn de thema's onderwijs, politieke participatie en toegankelijkheid nog niet aangepakt.

Colette zegt dat de ARS het ook moeilijk heeft om zich te laten horen. Ze vervolgt dat hij de Buurthuizen heeft benaderd, bijvoorbeeld om zijn eisen op het vlak van toegankelijkheid door te geven. Het is een actiemiddel.

Cindy Makiana is het eens met Nadia Hadad dat elke raad zijn eigen specifieke kenmerken heeft, maar ze zou het interessant vinden om een transversalere aanpak te volgen.

Philippe bevestigt het bestaan van cross-discriminatie. Hij legt uit dat de ARS zich in een vergelijkbare situatie bevindt wat betreft de opvolging. Bijvoorbeeld: het OCMW heeft in zijn actieplan een luik 'senioren' opgenomen zonder hen te raadplegen. Hij wil de schepen bedanken voor haar uitnodiging, want door hun aanwezigheid vandaag kunnen ze zich inspireren op andere praktijken en gemeenschappelijke moeilijkheden identificeren.

Elisabeth wil graag meer vernemen over het actieplan handicap.

Emily Clissold licht toe dat een eerste actieplan werd gelanceerd in 2018 en dat het net voor de tweede keer werd geëvalueerd. We zitten nu aan de derde versie van het actieplan, dat binnenkort door de gemeenteraad moet worden goedgekeurd.

Elisabeth stelt voor om de punten van overeenkomst tussen de twee raden na te gaan.

Lydia Mutyebele zou het interessant vinden om de krachten van de twee raden te bundelen, bijvoorbeeld voor het thema mobiliteit via een ontmoeting met het kabinet Dhondt. Dat zou meer gewicht in de schaal leggen.

Nadia Hadad begrijpt niet waarom de evaluatie van het actieplan is gebeurd zonder de APH te raadplegen. "Niets over ons, zonder ons" zegt het VN-Verdrag Handicap nochtans. Het actieplan gaat nu goedgekeurd worden zonder dat de APH werd geraadpleegd. Ze vindt dat de APH geraadpleegd had moeten worden.

Lydia Mutyebele legt uit dat de aanpak van de actieplannen als volgt is: de administratie stelt aan de kabinetten maatregelen voor om het welzijn van de Brusselaars te verbeteren. De adviesraad ondersteunt het plan zodra het gestemd is. Er is geen budget toegewezen aan het plan door de administratie. Ze voegt eraan toe dat het kabinet openstaat voor feedback van de APH. Er is nog tijd om dit te doen, aangezien het plan op 29 januari 2024 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

Nadia Hadad zegt dat het probleem is dat de administraties intern geen mensen hebben met reële expertise inzake handicaps. De administraties zouden informatie moeten verzamelen door de doelgroep te raadplegen. Daarvoor dienen de raden.

Emily Clissold herinnert eraan dat de leden van de APH werden geraadpleegd voor de opstelling van de eerste versie van het plan. Het gaat hier om een update en niet om een nieuw plan. Ze voegt eraan toe dat de nieuwe versie van het actieplan binnenkort op de agenda van de APH zal worden gezet, want men praat er vaak over zonder het echt te kennen.

Philippe vermeldt de verantwoordelijkheid van politici ten aanzien van de democratische participatie, via de adviesraden. Hij vindt dat men ofwel democratische participatie-instrumenten moet opzetten die echt werken, ofwel helemaal niets. Dit moet gepaard gaan met resultaten, anders zal het leiden tot verlies van vertrouwen in de politiek. Hij begrijpt de frustratie van mevrouw Hadad over het feit dat er geen rekening is gehouden met het advies van de APH. Democratische participatie is waardevol.

Philippe voegt hier ter informatie aan toe dat de seniorenraden van verschillende gemeenten samenkomen en dat ze ook de gemeenten mobiliseren waar nog geen seniorenraad bestaat. Hij legt uit dat hij zetelt in het coördinatiecomité van de seniorenverenigingen van de Federatie Wallonië-Brussel. Volgens hem is het ook aan de raden om proactief te zijn.

Cindy Makiana legt uit dat de rol van de raden essentieel is. De veranderingen gebeuren langzaam maar zeker. Het kabinet is zeer erkentelijk voor het geleverde werk en begrijpt dat sommige mensen zich ontmoedigd voelen.

Colette komt terug op het thema mobiliteit. Ze meent dat de eisen van de twee raden op dit punt verenigd kunnen worden. Ze legt uit dat de ARS al een ontmoeting heeft gehad met Bart Dhondt, maar geen gehoor heeft gekregen.

Nadia Hadad benadrukt verschillende positieve praktijken bij de Stad Brussel. Het gratis nummer bijvoorbeeld, dat niet bestaat in andere gemeenten. Dit is met name belangrijk omdat de app Fix My Street niet is aangepast aan de verschillende soorten handicaps. Er moet promotie worden gemaakt voor dit gratis nummer. De Stad was ook de eerste die opleidingen gaf op gebied van tewerkstelling, met het oog op interne ondersteuning van collega's met een handicap. Ook de mobiele diensten zijn een stap vooruit. Nadia Hadad stelt verder dat het goed zou zijn om bijeenkomsten te organiseren met de APH's van de andere gemeenten.

Rose-Marie Montini zou het interessant vinden om de verschillende APH's van de verschillende gemeenten samen te brengen. Ze vestigt de aandacht op mentale handicaps, waarvoor nog enorm veel te doen valt.

Bijvoorbeeld loketten voor personen met een handicap in Brucity. En ook ouders die bellen omdat ze in een crisissituatie zitten, sommigen kunnen geen school vinden voor hun kind. Rose-Marie Montini wil graag een ontmoeting met de schepen van Openbaar Onderwijs hierover. Er kunnen dingen worden opgezet in de klassen, die de leerkracht én het kind kunnen helpen.

Lydia Mutyebele stelt voor om een officiële aanvraag in te dienen voor een bijeenkomst met de schepen van Mobiliteit en de schepen van Openbaar Onderwijs. Maar deze aanvraag moet vooraf door de APH, via werkgroepen, worden voorbereid. We moeten naar deze bijeenkomsten komen met precieze en concrete eisen.

Emily Clissold informeert dat er 2 à 3 keer per jaar bijeenkomsten tussen de APH's van de verschillende gemeenten plaatsvinden op initiatief van Brussel Plaatselijke Besturen. Emily Clissold stuurt de uitnodigingen telkens door naar de APH's.

Wat een specifiek loket voor mensen met een handicap betreft, vraagt Lydia Mutyebele zich af of dit niet discriminerend is.

Rose-Marie Montini vindt dit geen probleem. Als de persoon zich niet identificeert (of zich in de concrete situatie niet wil identificeren) als persoon met een handicap, kan hij of zij in de klassieke rij gaan staan.

Lydia Mutyebele vindt het belangrijk om promotie te maken voor wat er bij de Stad bestaat voor mensen met een handicap: Relais Signes, ringleiding, stewards, Handicontact, de dienst Home enzovoort, voordat men werk gaat maken van een apart loket. Lydia Mutyebele vervolgt dat de Stad middelen heeft om een communicatiecampagne te voeren: papieren huis-aan-huis-communicatie, sociale media, JC Decaux, de Brusseleir, enzovoort.

Nadia Hadad is geen voorstander van een loket voor mensen met een handicap, ze wil niet iets apart. Ze stelt eerder twee vormen van begeleiding voor: een algemene openbare dienst die zo toegankelijk mogelijk is, maar ook specifieke diensten voor personen met een handicap (vervoer, gebarentaaltolken ...). Ook al vindt ze in de rij staan voor iemand met een mentale beperking problematisch.

David Seffer is ook geen voorstander van afzonderlijke loketten. Hij is eerder voor inclusie. Hij staat liever in de rij bij een loket met een lage balie. Hij is trouwens van plan om binnenkort zelf naar Brucity te gaan, want hij is net verhuisd. Hij zal zich een mening kunnen vormen over het onthaal van mensen met een handicap.

Rose-Marie vertelt over haar ervaring met haar autistisch kind. We moeten een manier vinden om mensen te helpen zonder ze te stigmatiseren. Ze noemt interessante uitvindingen zoals de elektronische tablet voor mensen die niet kunnen spreken. Dankzij de pictogrammen kunnen ze communiceren.

Wat het loket betreft, herinnert Emily Clissold aan wat er op de vorige vergadering met Sarah Ramaut werd voorgesteld: het creëren van voorrangstickets en een stilleruimte. Dit wordt verder bekeken binnen Burgerzaken.

Lydia Mutyebele denkt dat het goed zou zijn om een plek te creëren voor personen met specifieke behoeften, zoals dit is gebeurd voor vrouwelijke slachtoffers van geweld in politiebureaus. Dit zou een aanvulling kunnen vormen op de voorrangstickets.

Fatima stelt voor om te gaan kijken wat er in andere gemeenten wordt gedaan.

Philippe wil aan de leden van de APH graag het advies meedelen dat vorige maand door de ARS werd gegeven, en wil graag de mening horen van de leden van de APH, die interessant zou kunnen zijn voor de senioren.

2. Goedkeuring van het verslag van de APH van 20.09.2023

Het verslag van 20.09.2023 wordt goedgekeurd door de vergadering.

3. Evaluatie van de Week van de Handicap

Emily Clissold geeft een korte feedback over de Week van de Handicap, gebaseerd op het evaluatieformulier dat werd ingevuld door de vzw's en de partnerinstellingen. Over het algemeen was de feedback van de deelnemers en deelnemers positief. Het grootste probleem blijft de moeilijkheid om de verschillende doelgroepen met een handicap, in het bijzonder de dovengemeenschap, te bereiken. Dit is uiteraard deels te wijten aan het feit dat het nog maar de tweede editie van het evenement is. Een mogelijkheid die onderzocht kan worden is om op voorhand contact op te nemen met dagcentra.

Lydia Mutyebele vermeldt de ervaring in de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten, waar dove gidsen werden opgeleid. Dit is echt een stap vooruit.

Elisabeth bevestigt dat de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten actief zijn op het gebied van handicaps, in navolging van wat er in het Moma in New York wordt gedaan.

Cindy Makiana vertelt over de rondleiding in gebarentaal in de Beurs. Zelfs al was er maar één slechthorende ingeschreven voor het bezoek, het werd zeer op prijs gesteld dat de Beurs deelnam aan de Week van de Handicap. Zo hebben ze een eerste contact kunnen leggen met de gebarentaaltolken. Wat positief is, is dat dit een aantal instellingen de stap heeft doen zetten naar het toegankelijk maken van hun aanbod. Nu moeten we werk maken van bezoeken van verenigingen op het terrein om ze te informeren over het evenement.

Colette legt uit dat ze bestuurster is bij het Parktheater en dat ze daar aandacht hebben voor inclusie.

Lydia Mutyebele merkt op dat er in het Parktheater een ringleiding (magnetische inductielus) werd geplaatst en dat die bedoeld is om er te blijven.

Colette antwoordt dat de ringleiding ook tegemoet komt aan de behoeften van ouderen.

Lydia Mutyebele legt uit dat de dagcentra bijvoorbeeld een activiteit in het kader van de Week van de Handicap kunnen organiseren, zelfs als ze niet op het grondgebied van de Stad gevestigd zijn, zolang de activiteit plaatsvindt op het grondgebied van de Stad. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk om een voorstelling te organiseren in cinema Palace.

Rose-Marie Montini vertelt dat dit gebeurt in cinema Dockx; er worden voorstellingen georganiseerd voor mensen die door de vzw Nos Pilifs zijn begeleid.

Lydia Mutyebele licht toe dat bij de laatste algemene projectoproep Gelijke Kansen, het aantal projecten die focussen op het thema handicap is toegenomen. De boodschap lijkt te zijn overgekomen dat handicap een prioritair thema is voor de Stad.

4. Opleiding over de toegankelijkheid van stembureaus

Agnès Ader verklaart dat er een opleiding zal worden gegeven aan de voorzit(s)ters en bijzit(s)ters over de toegankelijkheid van stembureaus. Ze vraagt of de leden van de APH, via een werkgroep, mee de 5 prioriteiten willen uitwerken voor de toegankelijkheid van de stembureaus die voor deze opleiding zouden worden geselecteerd.

David Seffer vraagt of de stembureaus algemeen toegankelijk zullen zijn.

Agnès Ader antwoordt van ja, maar de door het Brussels Gewest geleverde stemmachine zal bijvoorbeeld niet toegankelijk zijn voor slechtzienden. We kunnen dus geen volledige toegankelijkheid van alle bureaus garanderen maar we kunnen wel aanbevelingen doen aan de voorzit(s)ters om te zorgen dat ze zo toegankelijk mogelijk zijn.

David Seffer vraagt of de fysieke toegankelijkheid gegarandeerd zal zijn.

Agnès Ader antwoordt van ja in theorie maar dat dit niet door deskundigen is gecontroleerd.

Rose-Marie Montini zal haar opmerkingen over de verschillende types handicap per e-mail doorsturen.

Agnès Ader legt uit dat de voorzit(s)ters de algemene regels niet zullen kunnen veranderen maar bij de toepassing wel rekening kunnen houden met onze aanbevelingen. Als een persoon met een handicap bijvoorbeeld van stembureau wil veranderen omwille van de toegankelijkheid, kan de voorzit(s)ter dit technisch weigeren. Een aanbeveling zou kunnen zijn om deze mensen toe te staan van stembureau te veranderen.

Fatima laat weten dat een van de leden van de ARS (Gerlinde) een werkgroep gaat oprichten om stembureaus in te richten in de residenties voor ouderen, die dus toegankelijk zullen zijn. Dit vormt een concreet geval om de eisen van de twee raden te verenigen.

Agnès Ader heeft deze werkgroep gevolgd en bevestigt dit.

David Seffer zal zijn opmerkingen ook per e-mail doorsturen.

Agnès Ader zal over dit onderwerp een e-mail sturen naar de leden van de APH.

David Seffer vraagt of het mogelijk is om mensen met mobiliteitsproblemen toe te wijzen aan toegankelijke stembureaus.

Agnès Ader antwoordt dat dit voorlopig niet mogelijk is. Er wordt alleen rekening gehouden met de afstand, die zo kort mogelijk moet zijn. Voor de gemeenteraadsverkiezingen kan de persoon echter naar het stembureau van zijn keuze gaan.

David Seffer vraagt zich af wat er in dat geval gebeurt als de persoon zich op het moment zelf realiseert dat het bureau niet toegankelijk is. Het antwoord dat Agnès op deze vraag heeft gekregen, is dat alle stembureaus toegankelijk zijn.

5. Kalender

Emily Clissold zal uitnodigingen versturen voor de volgende twee vergaderingen, een in maart, de andere in juni. De datums zullen afhangen van de beschikbaarheid van de kabinetten Openbaar Onderwijs en Mobiliteit. De leden van de APH zijn het ermee eens dat de vergaderingen worden gehouden op dinsdag van 17 tot 19 uur.